

Loondeel

Het loondeel meet het aandeel van de beloning van werknemers in het totale verdiende inkomen van een land

AIQ

De arbeidsinkomensquote meet het aandeel van de beloning van werknemers en zelfstandigen in het totale verdiende inkomen van een land

DAVID RICARDO (1772–1823)

David Ricardo beschouwt het begrijpen van de verdeling van het nationale inkomen en de veranderingen erin als het belangrijkste economische vraagstuk.

EGALITAIRE REVOLUTIE (rond 1900)

Het streven naar een billijker aandeel van arbeid in de vruchten van de economische groei is een van de grote sociale strijdpunten.

INDUSTRIËLE REVOLUTIE (vanaf 1850)

Het aanbod van arbeid is groot, waardoor lage lonen betaald kunnen worden. Er ontstaat een groot verschil tussen rijk en arm.

BREDE GROEPEN (na WOI)

De echte groei van het arbeidsdeel begint doordat een brede golf van vakbewegingen, coöperaties, corporaties, onderlinge verenigingen en politieke bewegingen succesvol wordt.

WELVAARTSLOONRONDE (1954)

De politiek van loonmatiging wordt verlaten.

LOONSTOP (1946–1950)

De AIQ stijgt door de verwoesting van kapitaalgoederen tijdens de Tweede Wereldoorlog. De matiging van de lonen of zelfs een loonstop wordt als de beste manier gezien om de verwoeste kapitaalvoorraad weer op peil te brengen.

DE TOP (1970/1980)

CPB-directeur Van den Beld: “De AIQ is in de afgelopen jaren explosief gestegen en bedraagt op het ogenblik 92 procent; dat is onaanvaardbaar en onverantwoord hoog.” (Salverda, 1977).

INTRODUCTIE AIQ (1966)

De SER en het CPB introduceren het begrip ‘arbeidsinkomensquote’. Ondanks de kritiek wordt de AIQ een centraal concept in de diagnose van de economische stagnatie in Nederland.

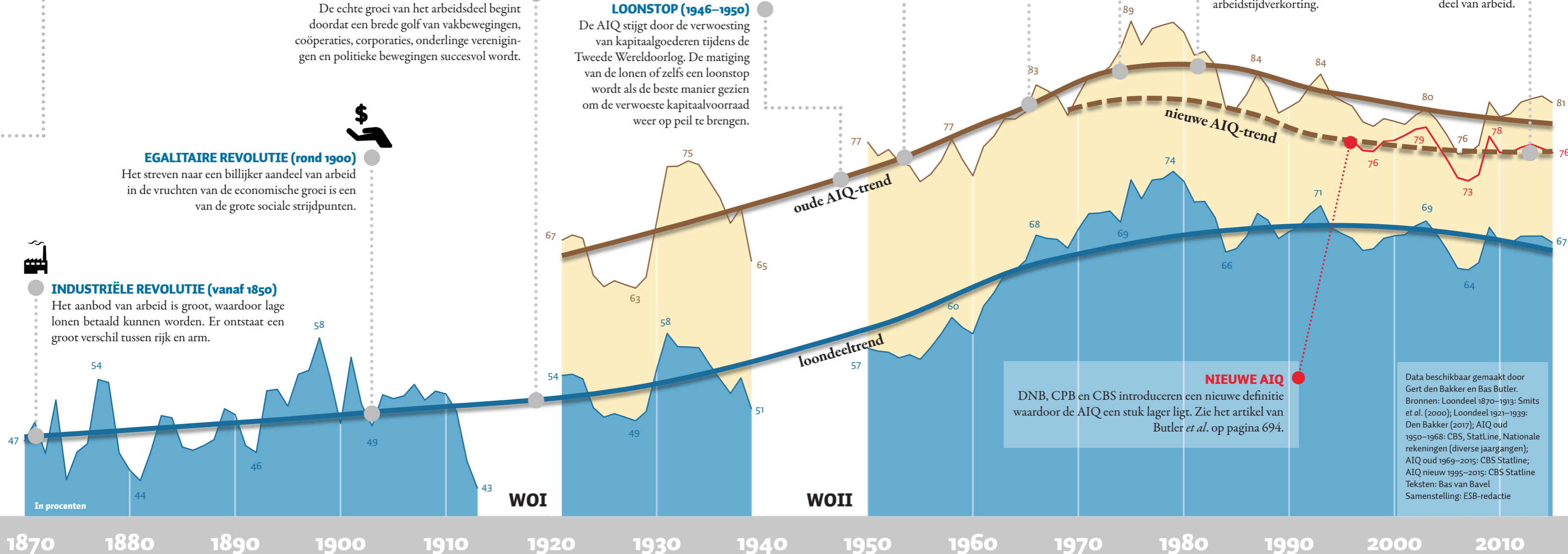

AKKOORD VAN WASSENAAR (1982)

Werkgevers en werknemers besluiten tot een matiging van de lonen in ruil voor arbeidstijdverkorting.

HEROPLEIVING

Na enkele decennia wordt de AIQ opnieuw geagendeerd, met name door internationale organisaties als IMF, EU en OESO, vanuit hun zorg over een te sterke daling van het inkomensdeel van arbeid.

NIEUWE AIQ
DNB, CPB en CBS introduceren een nieuwe definitie waardoor de AIQ een stuk lager ligt. Zie het artikel van Butler *et al.* op pagina 694.

Data beschikbaar gemaakt door Gert den Bakker en Bas Butler. Bronnen: Loondeel 1870–1913: Smits *et al.* (2000); Loondeel 1921–1939: Den Bakker (2017); AIQ oud 1950–1968: CBS, StatLine, Nationale rekeningen (diverse jaargangen); AIQ oud 1969–2015: CBS Statline; AIQ nieuw 1995–2015: CBS Statline. Teksten: Bas van Bavel. Samenstelling: ESB-redactie